Evropský parlament
2024–2029

Výbor pro ústavní záležitosti

2026/2013(INI)

11. 3. 2026

NÁVRH ZPRÁVY

Evropské politické strany a nadace – zpráva za rok 2026 o uplatňování nařízení (EU, Euratom) 2025/2445 a o financovaných činnostech
(2026/2013(INI))

Výbor pro ústavní záležitosti

Zpravodajové: Loránt Vincze, Charles Goerens

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....7

PŘÍLOHA: ZVEŘEJŇOVÁNÍ PODNĚTŮ 8

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Evropské politické strany a nadace – zpráva za rok 2026 o uplatňování nařízení (EU, Euratom) 2025/2445 a o financovaných činnostech

(2026/2013(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na článek 2 a čl. 10 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii a na čl. 12 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie,

– s ohledem na články 224 a 325 Smlouvy o fungování Evropské unie,

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2025/2445 ze dne 26. listopadu 2025 o statusu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací[1] (dále jen „nařízení“),

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509 ze dne 23. září 2024, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie (přepracované znění)[2] (finanční nařízení),

– s ohledem na své usnesení ze dne 11. listopadu 2021 o uplatňování nařízení (EU, Euratom) č. 1141/2014 o statusu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací[3],

– s ohledem na konzultace s Úřadem pro evropské politické strany a evropské politické nadace (dále jen „úřad“) a s ohledem na jeho výroční zprávy o činnosti,

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro ústavní záležitosti (A10-0000/2026),

A. vzhledem k tomu, že silné politické strany a nadace na evropské úrovni mají zásadní význam pro rozvoj skutečně unijní veřejné sféry;

B. vzhledem k tomu, že evropské politické strany a evropské politické nadace by měly hrát v rámci evropských voleb zásadnější úlohu a měly by přispívat k vytváření unijního politického povědomí a vyjádření vůle občanů EU; vzhledem k tomu, že z hlediska veřejného diskurzu a toho, aby mohli občané vyjádřit svou volbu, má zásadní význam politická rozmanitost;

C. vzhledem k tomu, že evropské politické strany a nadace by měly spolupracovat se svými vnitrostátními členskými stranami a partnery, aby je podpořily v úsilí o přiblížení Unie a její politiky občanům a o zvýšení demokratické legitimity;

[1] Úř. věst. L, 2025/2445, 8.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2445/oj.
[2] Úř. věst. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
[3] Úř. věst. C 205, 20.5.2022, s. 37.

D. vzhledem k tomu, že v roce 2025 byly u úřadu zaregistrovány další dvě nadace, což znamená, že k 31. prosinci 2025 bylo z rozpočtu EU financováno 12 evropských politických stran a 12 přidružených evropských politických nadací;

E. vzhledem k tomu, že přepracované nařízení vstoupilo v platnost dne 28. prosince 2025 a zavedlo řadu důležitých novinek, včetně jasnějších pravidel pro společné evropské politické činnosti, zvýšené transparentnosti a povinnosti podávat zprávy, zpřísněných požadavků na náležitou péči u darů a výslovného uznání zdrojů vytvořených vlastní činností jako kategorie příjmů;

F. vzhledem k tomu, že nařízení je v platnosti teprve krátce; vzhledem k tomu, že údaje a zkušenosti ohledně provádění nařízení jsou zatím omezené; vzhledem k tomu, že komplexní posouzení jeho provádění a dopadu vyžaduje dostatek času a důkazů; vzhledem k tomu, že se však bezprostředně po vstupu nařízení v platnost objevily nepředvídané politické problémy, zejména v oblasti financování politických nadací, které vyžadují naléhavé následné kroky;

G. vzhledem k tomu, že v souladu s přepracovaným nařízením má Evropský parlament do 29. června 2026 zveřejnit zprávu o uplatňování nařízení a o financovaných činnostech; vzhledem k tomu, že po zveřejnění zprávy Evropského parlamentu má Komise jeden rok na to, aby předložila zprávu o uplatňování nařízení, případně spolu s návrhem na jeho změnu;

H. vzhledem k tomu, že zpráva Komise má věnovat zvláštní pozornost důsledkům tohoto nařízení pro postavení malých evropských politických stran a evropských politických nadací a pro pravidla financování evropských politických nadací;

I. vzhledem k tomu, že evropské politické nadace jsou nedílnou součástí demokratické struktury EU, neboť podporují politickou diskusi, rozvoj politik, výzkum, vzdělávání a občanskou angažovanost na unijní i vnitrostátní úrovni;

J. vzhledem k tomu, že mandát evropských politických nadací zahrnuje zvyšování politického povědomí o otázkách politiky EU a procesu evropské integrace a přispívání k nim a dále poskytování služeb, které nejsou určeny výhradně členům nebo voličům určité strany, ale jsou otevřeny všem za stejných podmínek;

K. vzhledem k tomu, že provádění nařízení probíhá v kontextu hluboké geopolitické nestability, která se vyznačuje zvýšenou strategickou konkurencí, hybridními hrozbami, dezinformacemi, technologickými přelomy, změnou klimatu a dlouhodobými socioekonomickými změnami;

L. vzhledem k tomu, že tento vývoj vyžaduje, aby EU posílila svou schopnost strategického výhledu, předvídavého řízení a dlouhodobého politického plánování, aby se mohla účinně připravit na výzvy v období do roku 2040 a po něm;

M. vzhledem k tomu, že evropské politické nadace mají jedinečnou možnost přispět k tomuto úsilí prostřednictvím dlouhodobého výzkumu, srovnávací analýzy, nadnárodního dialogu, politického vzdělávání a budování kapacit;

N. vzhledem k tomu, že současná výše a struktura finančních prostředků EU, které mají evropské politické nadace k dispozici, již neodpovídá rozsahu, strategickému významu a rostoucí složitosti jejich úkolů;

Obecné hodnocení přepracovaného nařízení

1. vítá přijetí přepracovaného nařízení jako důležitý krok k modernizaci právního rámce pro evropské politické strany a nadace a k posílení demokratické integrity na úrovni EU;

2. konstatuje, že nařízení zlepšilo právní jasnost v několika oblastech, zejména pokud jde o společné evropské politické činnosti, požadavky na transparentnost a záruky proti zahraničnímu vměšování;

3. zdůrazňuje však, že dosavadní zkušenosti a údaje ohledně provádění přepracovaného nařízení jsou stále omezené a že hloubkové a horizontální hodnocení bude možné provést až v pozdější fázi; poukazuje nicméně na to, že nepředvídané politické problémy, které se objevily bezprostředně po vstupu nařízení v platnost, zejména v oblasti financování politických nadací, vyžadují naléhavé následné kroky;

4. bere na vědomí právní nejistotu a provozní omezení, kterým evropské politické nadace stále čelí, zejména pokud jde o klasifikaci způsobilých nákladů, a domnívá se, že tyto otázky je třeba včas vyjasnit;

Úloha evropských politických nadací

5. opakuje, že evropské politické nadace plní podle Smluv zvláštní institucionální úlohu tím, že posilují evropské politické povědomí, podporují tvorbu politiky založenou na faktech a posilují demokratickou kulturu a občanskou angažovanost v celé EU;

6. upozorňuje na stále nestabilnější geopolitické a technologické prostředí od zveřejnění návrhu Komise z roku 2021 na přepracování nařízení (EU, Euratom) č. 1141/2014[4], které se vyznačuje zvýšeným bezpečnostním napětím, zahraničním vměšováním do demokratických procesů a zrychlenou socioekonomickou transformací; zdůrazňuje, že tento vývoj posiluje význam dlouhodobého politického plánování, demokratického vzdělávání a přeshraničního dialogu, k čemuž zvláště přispívají evropské politické nadace;

7. konstatuje, že evropské politické nadace potřebují vzhledem ke své rostoucí odpovědnosti nezbytné finanční nástroje a vhodné a stabilní zdroje, aby v návaznosti na zlepšení zavedená nařízením mohly plně převzít svou institucionální úlohu;

Návrhy na zlepšení

8. zdůrazňuje, že je třeba zajistit, aby evropské politické nadace měly pevný právní rámec a finanční zabezpečení; vyjadřuje odhodlání spolupracovat s nadacemi na zajištění tohoto zabezpečení v rámci stávajících možností, zejména prostřednictvím revize způsobu, jakým jsou nadace finančně podporovány svými členskými organizacemi;

[4] Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o statusu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací, který Komise předložila dne 25. listopadu 2021 (COM(2021)0734 final).

připomíná, že nařízení nezakazuje flexibilní model členských příspěvků založený na účasti, v jehož rámci členské organizace přispívají na základě míry svého zapojení do společných činností; zdůrazňuje, že samotné společné činnosti by měly zůstat rozpočtově neutrální a neměly by nadacím přinášet příjmy, které převyšují skutečně vzniklé náklady;

9. konstatuje, že přísné uplatňování definice členských příspěvků, finanční a administrativní tlak na doplňování grantů z rozpočtu EU zdroji vytvořenými vlastní činností, pravidla platná pro společné evropské politické činnosti s členskými nadacemi a celková úroveň financování Unie omezují finanční nezávislost a udržitelnost evropských politických nadací, zejména s ohledem na jejich rostoucí odpovědnost, a zdůrazňuje, že udržitelný rámec financování je nezbytný pro zachování jejich nezávislosti a zabránění nepatřičnému soukromému vlivu;

10. vybízí úřad, aby ve spolupráci s Komisí pokračoval v dialogu s příslušnými vnitrostátními orgány a dále jej rozvíjel, a to s cílem zvýšit povědomí o dopadu vnitrostátních rámců financování na fungování evropských politických nadací a nalézt praktická řešení, jejichž cílem je zabránit nezamýšleným omezením jejich finanční udržitelnosti;

11. uznává úsilí evropských politických nadací o diverzifikaci a stabilizaci jejich zdrojů financování v rámci stávajícího regulačního rámce a podporuje další vyvážené a transparentní využívání dostupných mechanismů vlastních zdrojů;

Závěrečné poznámky

12. vyzývá Komisi, aby provedla cílený přezkum ustanovení o financování, která se podle nařízení vztahují na evropské politické nadace, a aby vycházela ze zjištění této zprávy a ze zkušeností získaných od vstupu přepracovaného nařízení v platnost;

13. vyzývá Komisi, aby předložila přepracovaný legislativní návrh, který by revidoval pravidla financování evropských politických nadací, včetně změny čl. 22 odst. 4 nařízení s cílem zvýšit horní hranici finančních příspěvků nebo grantů ze souhrnného rozpočtu Unie na 100 % způsobilých nákladů vzniklých evropské politické nadaci;

14. zavazuje se k revizi celkové výše financování politických nadací ze strany EU v rámci nadcházejícího víceletého finančního rámce na období 2028–2034 s cílem zajistit přiměřené, stabilní a předvídatelné finanční zdroje, umožnit nadacím zapojit se do dlouhodobých činností v oblasti strategického výhledu a budování kapacit a zachovat vysoké standardy transparentnosti, odpovědnosti a nezávislosti a zajistit proporcionalitu mezi povinnostmi dodržovat předpisy a dostupnými finančními prostředky;

15. dochází k závěru, že poskytnutí odpovídajícího financování evropským politickým nadacím představuje strategickou investici do demokratické odolnosti EU a dlouhodobé schopnosti správy věcí veřejných;

°

° °

16. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Nařízení (EU, Euratom) 2025/2445, přijaté jako přepracované znění nařízení (EU, Euratom) č. 1141/2014, představuje významnou aktualizaci právního rámce upravujícího evropské politické strany a evropské politické nadace. Bylo přijato v reakci na měnící se demokratické, právní a geopolitické výzvy, včetně obav souvisejících s transparentností, odpovědností a zahraničním vměšováním. Evropské politické nadace mají v demokratickém ekosystému Unie specifické a nezastupitelné postavení. Jejich posláním není volební kampaň, ale posilování evropského politického povědomí, podpora rozvoje politik, podpora občanské angažovanosti a umožnění dlouhodobé politické reflexe na evropské úrovni. Tato úloha je výslovně uznána v čl. 10 odst. 4 Smlouvy o EU a dále se odráží v úkolech, které jsou nadacím svěřeny podle nařízení.

Spoluzpravodajové se domnívají, že tato úloha nabývá na strategickém významu. Evropské politické nadace stále častěji fungují jako platformy pro nadnárodní diskusi, politický výzkum a politické vzdělávání, které propojují politické aktéry s akademickou obcí, občanskou společností a občany napříč hranicemi.

Uplatňování přepracovaného nařízení se časově shoduje s obdobím hluboké geopolitické nejistoty. Evropská unie čelí hybridním hrozbám, dezinformacím, geopolitickému soupeření, technologickému rozvratu, změně klimatu a dlouhodobým demografickým a socioekonomickým změnám. Tento vývoj podtrhuje potřebu větší demokratické odolnosti a lepšího strategického výhledu. Evropské politické nadace mají obzvláště dobré předpoklady k tomu, aby k tomuto úsilí přispěly. Prostřednictvím výzkumu, tvorby scénářů, srovnávací analýzy a odborné přípravy pomáhají připravit politické systémy a budoucí činitele s rozhodovací pravomocí na dlouhodobé výzvy, které dalece přesahují bezprostřední volební cyklus.

Monitorování zároveň ukazuje, že přepracované nařízení dostatečně neřeší dlouhodobé obavy týkající se rámce financování evropských politických nadací. Zatímco povinnosti týkající se dodržování předpisů se zvýšily, celková úroveň a struktura financování se nevyvíjela způsobem, který by odrážel rostoucí rozsah a strategický význam činností nadací.

Spoluzpravodajové konstatují, že současná úroveň financování zůstává strukturálně nedostatečná. Přísné limity vlastních zdrojů a příjmů z vlastní činnosti spolu se zvýšenými administrativními náklady a náklady na dodržování předpisů omezují schopnost nadací provádět ambiciózní, dlouhodobé a perspektivní činnosti.

Na základě toho zpráva vyzývá Komisi, aby provedla cílený přezkum ustanovení o financování evropských politických nadací a případně předložila legislativní návrh na revizi těchto ustanovení. Taková revize by měla být vyvážená a měla by zajistit dostatečné zdroje při zachování vysokých standardů transparentnosti, odpovědnosti a nezávislosti.

PŘÍLOHA: ZVEŘEJŇOVÁNÍ PODNĚTŮ

Zpravodajové v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu prohlašují, že do své zprávy zahrnuli podněty k záležitostem týkajícím se předmětu spisu, které při vypracovávání návrhu zprávy obdrželi od zástupců zájmových skupin spadajících do oblasti působnosti interinstitucionální dohody o povinném rejstříku transparentnosti[1]nebo představitelů orgánů třetích zemí, včetně jejich diplomatických misí a velvyslanectví:

1. Zástupci zájmových skupin spadající do oblasti působnosti interinstitucionální dohody o povinném rejstříku transparentnosti
2. Představitelé orgánů třetích zemí, včetně jejich diplomatických misí a velvyslanectví

Výše uvedený seznam je sestaven na výhradní odpovědnost zpravodajů.

Pokud jsou na seznamu uvedena jména, funkce, případně jména i funkce fyzických osob, zpravodajové prohlašují, že příslušné fyzické osoby byly seznámeny s prohlášením Evropského parlamentu o ochraně osobních údajů č. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), které stanoví podmínky platné pro zpracování jejich osobních údajů a práva související s tímto zpracováním.

[1] Interinstitucionální dohoda z května 2021 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o povinném rejstříku transparentnosti (Úř. věst. L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI:http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).